

**Informácia z 34. zasadnutia Výboru pre deti a mládež
Rady vlády Slovenskej republiky
pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť**

19. júna 2024 (utorok), 10.00 h., MPSVR SR, zasadačka č. 117

Výbor pre deti a mládež zasadal prezenčnou formou.

➤ **1. Otvorenie a kontrola uznášaniaschopnosti výboru**

34. zasadnutie Výboru pre deti a mládež viedol v zmysle čl. 6 ods. 2 Štatútu Výboru pre deti a mládež (ďalej len „výbor“) p. štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) Branislav Ondruš.

Pri kontrole uznášaniaschopnosti výboru hneď v úvode zasadnutia bolo prítomných 22/30 členov výboru s hlasovacích právom, nakoľko podľa čl. 10 ods. 3 Štatútu výboru je výbor spôsobilý zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Výbor bol počas celého zasadnutia uznášaniaschopný.

➤ **schválenie návrhu programu zasadnutia**

V rámci bodu Rôzne bola v rámci scenára zasadnutia navrhnutá a odprezentovaná „Informácia o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva“.

Členovia výboru dostali priestor na uplatnenie pripomienok k programu.

Program bol jednomyseľne schválený.

Členovia výboru schválili program zasadnutia výboru (ZA 22, Proti Θ , Zdržal sa Θ).

2. Návrhu Dodatku č. 1 Štatútu Výboru pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

O zaradenie Dodatku č. 1 Štatútu Výboru pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť požiadal na zasadnutí výboru dňa 19.3.2024 Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorý podal návrh k štatútu výboru, a to, aby sa v rámci zmeny štatútu výboru zo dňa 27. mája 2022, z čl. 5, ods. 9, písm. e) z prizývaných zástupcov výboru bez hlasovacieho práva vyňal a zaradil medzi členov výboru s hlasovacím právom, a to do čl. 5, ods. 8, navrhované písm, e). V tejto súvislosti sa odporučilo výboru zmeniť toto zaradenie. Taktiež sa navrhol v dodatku č. 1 zmeniť názov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na aktuálny názov a to, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.

V rámci uvedeného bodu programu bol pripravený návrh uznesenia č. 75 (z 19. júna 2024), ktorý členovia výboru schvaľovali priamo na zasadnutí výboru. Podklady k tomuto bodu boli členom výboru zaslané vopred spolu s podkladmi na zasadnutie výboru (predkladacia správa, návrh uznesenia VDM č. 75, vlastný materiál - návrh dodatku č. 1 k Štatútu VDM, štatút VDM z 27. mája 2022, ako aj návrh štatútu s príslušnými zmenami).

Uznesenie VDM č. 75 k predmetnému návrhu dodatku k Štatútu výboru bolo schválené v zmysle rokovacieho poriadku výboru nadpolovičnou väčšinou členov výboru s hlasovacím právom.

(Počet členov VDM prítomných na zasadnutí s hlasovacím právom: 22, ZA/22, PROTI/0, ZDRŽALI SA HLASOVANIA/0).

Zároveň v zmysle uznesenia výboru č. 75 bol poverený predseda výboru, aby predložil Rade vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť návrh dodatku č.1 k Štatútu Výboru pre deti a mládež na ďalšie prerokovanie a jeho schválenie, na najbližšie zasadnutie uvedenej rady.

Ref.: uznesenie Výboru pre deti a mládež č. 75 k návrhu dodatku č. 1 k Štatútu Výboru pre deti a mládež zo dňa 19. júna 2024.

3. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o plnení opatrení Národnej stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti za rok 2023

Uvedený bod programu bol zaradený na základe návrhu sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR p. generálnej riaditeľky Polačekovej Ildikó. Zástupcovia uvedenej sekcie, z odboru sociálnych služieb p. Miroslava Kinczer a p. Milan Michal z odboru stratégie sociálnej ochrany detí a rodiny prítomných členov podrobne informovali o plnení opatrení Národnej stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti za rok 2023.

Zároveň bol členom výboru zaslaný na vedomie emailom aj link na uvedený materiál:
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29512/1>

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 22, Proti 0, Zdržal sa 0).

4. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o prvom odpočte Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030

Bod bol zaradený na základe návrhu odboru sociálnych služieb MPSVR SR. Zástupkyňa odboru sociálnych služieb p. Alexandra Bublášová bod programu uviedla.

Prvý odpočet Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030 bol Vládou SR schválený dňa 3. apríla 2024, na 26. schôdzi rokovania Vlády SR.

Rozvoj a podpora služby včasnej intervencie vyplynula z Programového vyhlásenia vlády SR, kde bola definovaná úloha: „Vláda SR zavedie koordinovaný nadrezortný systém včasnej intervencie pre deti so zdravotným znevýhodnením a pre deti zo sociálne - znevýhodneného prostredia a ich rodiny.“

Stratégia stanovuje 11 prierezových cieľov definovaných v súčinnosti s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, ktorých splnenie sa predpokladá do roku 2030.

Odpočet reflektoval aktivity Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, ktoré sú definované v stratégii ako aj v Akčnom pláne na roky 2023-2025 k predmetnej stratégii.

Prítomných členov podrobne informovala k uvedenému bodu formou prezentácie.

Ďalej prítomným uviedla, že viac informácií je možné nájsť na webových stránkach:

<https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/>

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29396/1>

Uvedená prezentácia bola zároveň členom výboru zaslaná emailom na vedomie.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 22, Proti θ , Zdržal sa θ).

5. Informácia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR o zavedení povinného školského vzdelávania ukrajinských študentov do septembra 2024 a o zápise slovenských a ukrajinských detí so zdravotným znevýhodnením do slovenských škôl (podnet člena výboru za MVO)

Bod bol zaradený na základe požiadavky člena výboru za MVO p. riaditeľa Martina Oubrechta zo Slovenskej nadácie pre UNICEF.

Prítomných bližšie informoval k uvedenému bodu programu člen výboru z Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR p. Peter Papšo, riaditeľ odboru mládeže, zdravia a pohybových aktivít.

Taktiež prítomných informoval a uviedol, že Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR poskytuje dotácie pre oblasť práce s mládežou prostredníctvom Smernice č. 48/2021 o dotáciách v oblasti práce s mládežou v súlade so zákonom č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (<https://www.minedu.sk/8588-sk/aktualne-vyzvy/>) .

Implementačným orgánom na účely poskytovania dotácií je priamo riadená organizácia ministerstva, NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže.

Dotácie kladú dôraz na rôznorodosť oblastí podpory samotných aktivít organizácií pracujúcich pre mládež. Majú za cieľ zvýšiť kompetencie mladých ľudí v oblasti ich prípravy na ďalší život. Hlavný dôraz sa kladie na systematickú a pravidelnú prácu s mládežou, rozvoj aktívneho občianstva, posilnenie postavenia mládeže v spoločnosti, podporu dobrovoľníctva medzi mladými ľuďmi, uznanie neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou, podporou mladej generácie ako základu modernej, vedomostnej na znalostiach založenej spoločnosti (<https://www.iuventa.sk/dotacie-v-oblasti-prace-s-mladezou/>).

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula rozsiahla diskusia zo strany členov výboru za verejnú správu, ako aj zo strany členov za MVO.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 21, Proti 0, Zdržal sa 1).

6. Informácia Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím o najdôležitejších zisteniach za rok 2023 z výročnej správy komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím v oblasti ochrany práv detí so zdravotným postihnutím

Bod programu bol zaradený na základe požiadavky Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Zástupkyňa Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím p. Lenka Bodnárová zhrnula pre členov výboru najzásadnejšie zistenia týkajúce sa dodržiavania práv detí so zdravotným postihnutím, ktoré vzišli z činnosti úradu za rok 2023. Právam detí so zdravotným postihnutím je venovaná osobitná pozornosť a podnety aj

monitorovacia činnosť je vedená a vyhodnocovaná ako samostatná agenda. Zistenia a odporúčania sú rozdelené do troch tematických celkov: školstvo, pomoc rodičom pri starostlivosti o deti so zdravotným postihnutím (príspevky, služby) a rodičovské práva a povinnosti, resp. sociálnoprávna ochrana.

V oblasti školstva úrad upriamil pozornosť na nedostatočné naplnenie práva detí a žiakov so zdravotným postihnutím na prístup k vzdelávaniu z dôvodu, že značné percento stredných škôl a zvlášť odborných stredných škôl v podmienkach na prijatie uvádza také, ktoré sú diskriminujúce pre uchádzačov so zdravotným postihnutím, pričom nejde o učebné odbory, v ktorých sa v zmysle rozhodnutia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vyžaduje zdravotnú spôsobilosť. Ďalším identifikovaným porušovaním práva žiakov so ZP na prístup k vzdelávaniu je nezákonné vylučovanie žiakov so zdravotným postihnutím z prezenčného na domáce vzdelávanie z dôvodu, že škola nemá na vzdelávanie vytvorené podmienky (podporné opatrenia, materiálno-technické vybavenie a pod.), a teda že si sama nespĺnila zákonné povinnosti. V rámci monitorovania škôl si úrad práce, sociálnych vecí a rodiny povšimol aj tú skutočnosť, že bariéram v prístupe k vzdelávaniu čelia nielen žiaci bežných škôl (inkluzívne vzdelávanie), ale aj žiaci špeciálnych škôl a aj v tomto prostredí dochádza k ich diskriminácii na základe druhu zdravotného postihnutia.

V oblasti pomoci rodičom starajúcim sa o deti so zdravotným postihnutím úrad dlhodobo upozorňuje, že mnohí rodičia čelia situácii, keď musia napr. z rozhodnutia školy o zúžení rozsahu dochádzky zostávať s dieťaťom v domácnosti, ale zároveň nedosiahnu na pomoc vo forme kompenzácií ani na žiadnu inú dôstojnú formu pomoci, čo v niektorých prípadoch vedie k prepadu rodiny do hmotnej núdze, či rozvoju sociálne nepriaznivých a rizikových situácií pre dieťa. Nastavené systémy pomoci rodičom netvorí kompaktnú schému, ktorá by garantovala, že štát za každých okolností koná v najlepšom záujme dieťaťa so zdravotným postihnutím.

V oblasti výkonu rodičovských práv a povinností úrad vníma priestor na výrazné zlepšenie prístupnosti dostupných programov a služieb pre rodičov s rôznym typom zdravotného znevýhodnenia, zvlášť tých, ktoré sú cielené na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine, ktoré v prípade absencie podpory a pomoci môžu viesť k odňatiu dieťaťa z rodiny.

Podrobné zistenia a štatistiky týkajúce sa ochrany práv detí so zdravotným postihnutím sú dostupné vo výročnej správe o činnosti za rok 2023 www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk/Komisarka/media/Spravy-o-cinnosti/2023/SPRAVA_2023_public_view.pdf najmä v kapitole Starostlivosť o maloletých a vzdelávanie (od str. 329) a kapitole Monitorovanie v školách (od str. 494).

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula rozsiahla diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 22, Proti θ , Zdržal sa θ).

7. Rôzne - Informácia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva v Ženeve

Bod programu bol zaradený na základe požiadavky členky výboru za verejnú správu p. Barbary Illkovej, veľvyslankyne s osobitným poslaním pre ľudské práva, sekcie medzinárodných organizácií a ľudských práv z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorá uvedený bod programu aj odprezentovala.

Prítomných informovala o nasledovnom:

- Dňa 6. mája 2024 v Ženeve sa delegácia Slovenskej republiky („SR“) vedená generálnou tajomníčkou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR („MZVEZ SR“) Miroslavou Vozáryovou zúčastnila už po štvrtý krát Univerzálneho periodického hodnotenia OSN („UPR“), počas ktorého delegácia prezentovala pokrok v oblasti dodržiavania ľudských práv v SR.
- Delegácia zložená z jednotlivých rezortov (ŠTAT MS SR Katarínou Roskoványi, splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, zástupcov z MPSVR SR, MV SR, MŠVVaM SR, MZ SR a MK SR) sa zároveň podieľala na vypracovaní Situačnej správy o ochrane ľudských práv v SR, ktorá slúžila ako podklad pre hodnotenie a formuláciu nových odporúčaní zo strany členských štátov OSN.
- V diskusii vystúpilo **88 krajín, z toho 20 členských krajín EÚ, ktoré SR adresovali 242 rôznych odporúčaní** na zlepšenie ochrany a podpory ĽP.
- **Odporúčania**, ktoré adresovali členské štáty OSN SR sú **klastrované do viacerých tém:**
 - sloboda médií a bezpečnosť novinárov;
 - boj proti rasizmu, rasovej diskriminácii, nenávisným prejavom a extrémizmu;
 - súdnictvo, spravodlivosť a boj proti korupcii;
 - **práva detí;**
 - práva osôb so zdravotným postihnutím;
 - postavenie rómskej komunity a odstránenie jej diskriminácie, osobitne zlepšenie prístupu k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti, či bývania;

- práva osôb patriacich k národnostným menšinám;
 - rodová rovnosť;
 - boj proti násiliu na ženách;
 - postavenie SNSĽP;
 - boj proti diskriminácii osôb LGBTQI+;
 - migrácia a integrácia cudzincov;
 - práva migrujúcich pracovníkov.
- Odporúčania zamerané na **práva detí**:
 - zabrániť diskriminácii detí so zdravotným postihnutím;
 - prijať ďalšie kroky na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávacieho prostredia pre všetky deti vrátane detí so zdravotným postihnutím, rómskych detí, detí z menšinových skupín a detí migrantov a utečencov;
 - zabezpečiť opatrenia na predchádzanie segregácie rómskych detí na školách;
 - naďalej zlepšovať prístup k vzdelávaniu pre sociálne znevýhodnené deti a zvyšovať počet rómskych detí navštevujúcich školy, a to aj prostredníctvom programov na podporu zápisu do škôl;
 - posilniť ochranu detí v zraniteľných prostrediach, ako sú nápravné zariadenia;
 - vytvoriť komunitné sociálne služby pre deti so zdravotným postihnutím (tak, aby boli plne prístupné a cenovo dostupné pre všetkých);
 - zaviesť povinnú školskú dochádzku pre deti migrantov a utečencov a poskytnúť im vzdelanie vrátane jazykových kurzov;
 - jednoznačne zakázať všetky telesné tresty detí, ako to odporúča Výbor proti mučeniu a uskutočniť osvetové a vzdelávacie kampane pre širokú verejnosť s cieľom informovať o zákaze používania telesných trestov voči deťom;

- zabezpečiť, aby sa pri uplatňovaní práv a povinností stanovených v Medzinárodnom dohovore o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím uplatňovali prístupy zohľadňujúce potreby detí.
- Členské štáty ocenili pokrok SR pri budovaní a posilňovaní legislatívneho a inštitucionálneho rámca, osobitne ratifikáciu Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a tiež početné akčné plány zamerané na zlepšenie postavenia Rómov na Slovensku.
- **Úloha MZVEZ SR je vo vzťahu k prijatým odporúčaniam v rámci UPR koordinačná.** V tejto súvislosti prebieha komunikácia s vecne príslušnými rezortmi a inštitúciami o rozdelení gestorstva a akceptácii, čiastočnej akceptácii alebo neakceptácii odporúčaní. 24. mája 2024 bola vecne príslušným rezortom odoslaná prvá verzia odporúčaní s prideleným gestorstvom. Do 21. júna 2024 prebieha komunikácia s MS SR, MV SR, MPSVR SR a ÚV SR ohľadom odporúčaní, pri ktorých sa stanovisko mierne alebo výrazne líšilo. Po komunikácii s uvedenými rezortmi MZVEZ SR odošle všetkým vecne príslušným rezortom dokument s 242 odporúčaniami a stanoviskami.
- Materiál bude predmetom medzirezortného pripomienkového konania a rokovania Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a rokovania vlády SR. Termín na predloženie stanoviska SR do OSN k jednotlivým odporúčaniam je 26. august 2024.

Link na webovú stránku UPR SR: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/sk-index>

Link na webovú stránku MZVEZ SR téme Rady OSN pre ľudské práva:
<https://www.mzv.sk/web/sk/diplomacia/temy/ludske-prava/rada-osn-pre-ludske-prava>

Informácia o príprave implementačných správ pre OSN

- MZVEZ SR aktuálne pripravuje materiály na rokovanie vlády SR, ktoré budú predložené aj na rokovanie Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť:
 - Štvrtá periodická správa Slovenskej republiky k Medzinárodnému paktu OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (termín predloženia na rokovanie vlády SR do 30. september 2024);
 - Piata periodická správa Slovenskej republiky o implementácií Medzinárodného paktu OSN o občianskych a politických právach (termín predloženia na rokovanie vlády SR do 30. november 2024).

(Zdroj: OLPR, 18.6.2024)

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 22, Proti \emptyset , Zdržal sa \emptyset).

Na záver zasadnutia p. štátny tajomník Branislav Ondruš poďakoval prítomným za pozornosť, za všetky ich prínosné podnety a príspevky, ktoré odzneli na výbore, ako aj za ich aktívnu účasť na zasadnutí.

Zapísala:

PhDr. Andrea Hantabalová v.r.

tajomníčka Výboru pre deti a mládež

Schválil, dňa 2. júla 2024

Mgr. Branislav Ondruš v.r.

štátny tajomník

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
predsedajúci zasadnutiu Výboru pre deti a mládež